

Protocol per a la prevenció, detecció i acció de les violències cap a la infància i l'adolescència a les activitats esportives de la ciutat de Barcelona

Adreçat a les persones delegades de protecció

Ajuntament de
Barcelona

Versió	Data de l'actualització	Apartat(s) objecte d'actualització	Observacions
V.01	2019	Versió inicial	Document inicial
V.02	Febrer 2022	Diversos apartats	Revisió amb departaments de l'ajuntament
V.03	Gener 2025	Diversos apartats i circuit	Revisió temes LOPIVI, nous protocols i serveis amb la Fundació Vicki Bernadet

Institut Barcelona Esport
Ajuntament de Barcelona

Gener 2025

01	JUSTIFICACIÓ	4
02	PRESENTACIÓ	5
03	PREVENCIÓ DE LES SITUACIONS DE MALTRACTAMENT, LES VIOLÈNCIES MASCLISTES, LGTBI I LA VIOLÈNCIA SEXUAL	8
04	DETECCIÓ DE LES VIOLÈNCIES CAP A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA	12
	Obligació de notificar	12
	Criteris d'actuació	12
	Accions de les entitats	13
	Figures referents en la protecció de la infància i l'adolescència	15
	Delegat/da de protecció de menors en situacions de violència a les entitats organitzadores d'activitats esportives fora de l'horari lectiu	15
	Abordatge de temes de violència a infants i adolescents des de l'Institut Barcelona Esports	16
05	CIRCUIT DE NOTIFICACIÓ	17
	Comunicació de situació de crisi	20
06	ANNEXOS	22

Aquest protocol es justifica per la necessitat de tenir mecanismes que garanteixin **la protecció dels infants i adolescents** participants en totes les activitats esportives que ofereixin les entitats de la ciutat de Barcelona davant de situacions de violència que puguin afectar-los.

Degut a canvis legislatius i normatius que es poden produir en el nostre context, els protocols han de ser revisats i actualitzats. Així, l'any 2020 es van actualitzar diversos apartats del document tenint en compte directrius de l'Ajuntament. A finals de l'any 2024 i principis de l'any 2025, s'ha tornat a revisar i actualitzar el document tenint en compte l'aprovació de la Llei Orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència davant la violència, també coneguda com a LOPIVI, així com altra documentació autonòmica important en matèria de protecció a la infància i adolescència:

- Protocol marc per una intervenció amb la diligència deguda en situacions de violències masclistes, del Departament d'Igualtat i Feminismes (novembre 2022)¹.
- Protocol d'actuació davant qualsevol tipus de violència en l'àmbit educatiu, del Departament d'Educació (juliol de 2024).²

L'objectiu general que persegueix aquest document és **dotar d'uns circuits d'intervenció en casos de violència cap als infants i adolescents** als equips de les entitats que gestionen activitats esportives fora de l'horari lectiu. Alhora, es vol implantar una metodologia de treball basada en la reducció de riscos i que s'orienti cap a unes relacions lliures de violència.

Això es fa atorgant un lloc rellevant a la **prevenció** tot disminuint les situacions de risc, i assegurant un codi de conducta que permeti que les relacions entre el personal de les diferents entitats i els infants i adolescents siguin sanes i enriquidores.

És, doncs, un recurs que, si se segueix i es respecta, també empara i protegeix l'actuació del personal de les diferents entitats.

1 <https://igualtat.gencat.cat/web/.content/Ambits/violencies-masclistes/coordinacio-treball-xarxa/protocol/Protocol-Marc-2022.pdf>

2 <https://educacio.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/protocols/actuacio-davant-violencia-ambit-educatiu/protocol-actuacio-davant-violencia.pdf>

PRESENTACIÓ

L'esport és un magnífic vehicle per a l'enriquiment personal i la transmissió de valors: ajuda a la cohesió social i a la lluita contra l'exclusió; ensenya el sentit de l'esforç personal i l'esperit de superació per assolir reptes, i també a saber guanyar i acceptar les derrotes, la companyonia o cedir protagonisme a favor del grup.

És en aquest marc que hem de contextualitzar la funció educativa que desenvolupen les persones de les entitats esportives, i que implica, també, exercir una **funció de cura i protecció**.

El concepte cura i protecció en l'àmbit esportiu es refereix al tipus de relació que es generarà entre les persones que hi treballen i els nois, les noies i adolescents que hi participen, relació centrada en el respecte i la dignitat cap a les persones i afegint la responsabilitat en donar-li assistència i de vetllar pel seu benestar. És a dir, de crear entorns segurs per evitar situacions de risc, i de respondre adequadament davant d'una demanda d'ajuda.

A fi d'establir les directrius per desenvolupar aquesta funció de cura i protecció i, a la vegada, determinar les accions que cal executar en cas de detectar casos de maltractament o violències, cal disposar d'un **protocol d'actuació**.

En les activitats hi ha nois, noies, adolescents i persones adultes (personal contractat, voluntari i/o en pràctiques) amb diferents característiques personals i amb tota mena de vivències i experiències. Infants i adolescents conviuen en aquest context de diversitat que influeix i incideix en el seu creixement.

Aquesta xarxa d'interaccions socials fa de les activitats esportives un entorn òptim per al desenvolupament d'un infant o adolescent. Moltes vegades, és un model relacional alternatiu o complementari de les relacions familiars. No obstant això, aquestes relacions i interaccions poden implicar riscos per a la victimització infantil, els maltractaments, les violències masclistes o cap a les persones LGTBI o específicament les violències sexuals. Per aquest motiu, és fonamental que la intervenció de tot el personal, així com la convivència i participació en les activitats de tots els infants i adolescents, integri una norma de conducta de **bon tracte i respecte** que permeti tenir unes relacions lliures de violència.

També, és important que els valors i principis de l'esport siguin el model per a tota mena de relacions entre el personal de les entitats, els nois, les noies i adolescents i les famílies.

El tipus de relació i d'interaccions que es generen durant la realització de les activitats possibilita la creació de **vincles de confiança entre infants, adolescents i persones adultes**, i això permet augmentar la probabilitat d'aquestes de detectar situacions de maltractament o violència. Per tant, és fonamental que el personal tingui coneixement de què ha de fer i com ha d'actuar davant la revelació d'una situació de violència o de maltractament, i que tingui clar quin és el circuit i els recursos als quals pot o ha d'accedir.

Els objectius que es pretén aconseguir amb aquest Protocol són:

- Prevenir les situacions de maltractaments, les violències masclistes o LGTBI-fòbiques, així com la violència sexual cap als infants, adolescents i joves a les entitats esportives.
- Protegir tots els participants de les activitats esportives, tant d'infants, adolescents i joves, així com el personal de l'entitat (personal contractat, pràcticums i voluntaris).
- Ajudar a detectar les situacions de violència que poden patir els nois, les noies, adolescents i joves que realitzen les activitats esportives.
- Facilitar el procediment per comunicar i notificar els supòsits d'indicis de situacions de maltractaments, les violències masclistes o LGTBI-fòbiques, així com la violència sexual.
- Garantir el bon tracte com a tret distintiu i metodologia de treball del personal de les entitats esportives.

Institut Barcelona
Esports

Aquest document treballa des de la **definició de violència definit a la LOPVI**³:

“Tota acció, omissió o tracte negligent que priva a les persones menors d'edat dels seus drets i benestar, que amenaça o interfereix el seu ordenat desenvolupament físic, psíquic o social, amb independència de la seva forma i mitjà de comissió, inclosa la realitzada a través de les tecnologies de la informació i la comunicació, especialment la violència digital.

En tot cas, s'entendrà per violència el maltractament físic, psicològic o emocional, els càstigs físics, humiliants o denigrants, el descuit o tracte negligent, les amenaces, injúries i calúmnies, l'explotació, les agressions i els abusos sexuals, la corrupció, l'assetjament escolar, l'assetjament sexual, el ciberassetjament, la violència de gènere, la mutilació genital, el tràfic d'éssers humans amb qualsevol fi, el matrimoni infantil, la pornografia no consentida o no sol·licitada, l'extorsió sexual, la difusió pública de dades

3 Llei Orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència davant violència. <https://www.boe.es/eli/es/lo/2021/06/04/8>

privades així com la presència de qualsevol comportament violent en el seu àmbit familiar”.

De manera específica, es considera necessari establir una **definició de violència sexual**. Així doncs, les violències sexuals són tot acte de naturalesa sexual no consentits o que condicionen el lliure desenvolupament de la vida sexual en qualsevol àmbit públic o privat.

Inclou l'agressió sexual, l'assetjament sexual, l'explotació de la prostitució aliena, la mutilació genital femenina, el matrimoni forçat, l'assetjament amb connotació sexual i la tracta amb finalitats d'explotació sexual. També s'inclou tot acte comès en l'àmbit digital, la qual cosa comprèn la difusió d'actes de violència sexual a través de mitjans tecnològics, la pornografia no consentida i l'extorsió sexual.

És important fer accions preventives que dificultin la seva aparició o bé que es puguin detectar en els primers estadis. Les activitats que es realitzin basades en la **cultura del bon tracte** esdevindran **un entorn segur** i de confiança que facilitarà la demanda d'ajuda si els infants o adolescents necessiten explicar algun tipus de violència viscuda, fent del personal de les entitats esportives referents d'escolta i protecció.

Què és entorn segur?

Entorn segur és aquell entorn que respecta els drets de la infància i promou un ambient protector a nivell físic, psicològic i social, inclòs l'entorn digital.

Què és bon tracte?

Entendrem per bon tracte aquell que, respectant els drets fonamentals dels infants i adolescents, promou activament els principis de respecte mutu, dignitat de l'ésser humà, convivència democràtica, solució pacífica de conflictes, dret a igual protecció davant la llei, igualtat d'oportunitats i prohibició de discriminació dels infants i adolescents. (art. 1.3 de la LO-PIVI)⁴

Què no és bon tracte?

1. Tractes denigrants o humiliants (insults, crits, burles, ridiculitzar, usar mots negatius,...).
2. Demanar dades personals, no els contactes oficials, sense cap tipus de justificació pedagògica (comptes de xarxes socials,...); preguntar per la seva vida amorosa,...
3. Oferir dades personals al menor d'edat de la vida amorosa, sexual, i fins i tot econòmica.
4. Fer apologia d'actituds xenòfobes, homòfobes o altres tipus d'actituds discriminatòries.
5. Propiciar contactes físics que no tenen cap justificació tècnica, docent, ni social.

⁴ <https://www.boe.es/eli/es/lo/2021/06/04/8/con>

El punt de partida dels bons tractes consisteix a respondre correctament a les necessitats de cura, protecció, educació, respecte, empatia i vinculació afectiva. Les persones adultes poden exercir models educatius de bon tracte de les següents maneres:

- Establint relacions afectives, d'acceptació incondicional, empatia, suport i respecte.
- Aportant suport, control, confiant en les possibilitats de cada individu, i mostrant respecte cap a les diferències individuals.
- Fomentant relacions de confiança, on la comunicació sigui oberta, i se'ns pugui venir a explicar qualsevol actitud, comportament o comentari dels/de les companys/es, altres adults/es que molestin.

Per tal de prevenir l'existència d'algun tipus de conducta que pugui ser considerada violència per part de l'equip professional, és necessari considerar les mesures següents a fi de minimitzar les situacions que puguin constituir un risc, o prestar-se a ambigüitats i males interpretacions:

Institut Barcelona Esports

Mesures preventives

Relacions sanes, transparència i bon tracte

S'ha d'intentar treballar sempre que sigui possible en parelles pedagògiques i esportives; seria ideal que aquestes parelles fossin mixtes.

S'ha d'evitar quedar-se sol/a amb un infant o adolescent.

Espais utilitzats

Les instal·lacions han de facilitar al màxim la visibilitat en els espais utilitzats, de manera que permetin la transparència com a factor de prevenció. I, a la vegada, han de ser cuidadores i protectores de la intimitat, en el cas que l'activitat ho requereixi.

Pel que fa als espais de reflexió o entrevista individual, es recomana que no siguin en un espai tancat. Es poden generar espais tranquils en llocs oberts. Es recomana acotar el temps i fer-ho en total transparència amb la resta de l'equip.

En lavabos, dutxes i canvis de roba, sempre que sigui possible, cal anar amb un grup d'infants. Els adults no es dutxaran amb els infants o adolescents.

Si és un cas d'urgència d'un sol infant, cal avisar una altra persona de l'equip i respectar el temps lògic d'aquest espai.

No s'ha de tancar mai amb baldó.

Dades, imatges i xarxes socials

Cal donar a conèixer el marc legal en relació amb els drets d'imatge i la protecció de dades i les conseqüències de la seva vulneració a infants i joves, personal de l'entitat i famílies.

S'ha d'evitar donar o sol·licitar números telefònics de mòbils, adreces electròniques personals o altres dades sense el coneixement de les famílies.

Cal respectar la confidencialitat de les dades. Cal fer servir preferiblement càmeres de l'entitat.

S'ha d'informar les famílies que no poden fer difusió, sense permís, de fotografies i vídeos en què apareguin altres infants o adolescents.

Cal plantejar-se l'ús de les xarxes com a eina de treball i difusió, no de contacte personal amb un adolescent.

Cal utilitzar les xarxes de l'entitat, i no les personals. No s'ha de seguir o afegir infants i adolescents amb els quals s'estigui treballant i s'ha d'evitar compartir la vida privada amb els infants i adolescents.

En les aplicacions de missatgeria (WhatsApp, Telegram, Signal...), es recomana que hi hagi almenys dues persones adultes en els grups.

Cal educar en l'ús de les xarxes socials i la intimitat.

Trucades a adolescents

El contacte telefònic amb adolescents ha d'estar pactat prèviament i per a temes de l'activitat i del grup. Es recomana fer les rondes de trucades amb l'equip tècnic de manera conjunta.

Desplaçaments

S'ha de demanar una autorització amb les inscripcions generals. És important acordar prèviament com es desenvoluparan aquests desplaçaments.

S'ha de demanar prèviament un permís per escrit a les famílies si hi ha algun canvi puntual.

No s'ha de deixar mai cap infant o adolescent en mans de persones no autoritzades.

Dormir fora de casa (estades, competicions...)

S'ha d'entendre el fet de dormir fora de casa com una activitat col·lectiva en què cada infant o adolescent ha de tenir el seu llit o el seu espai per dormir. Si les persones responsables fan torns, és important que siguin compartits almenys en parelles, que aquests torns siguin rotatius i tenir un espai adequat per poder fer aquestes guardes (un llit per responsable de guarda, el qual estigui situat en un espai accessible i que tingui sentit).

Obsequis

Els regals han de ser pactats prèviament (per exemple, amic invisible, premi per algun joc).

Cal afavorir els regals grupals per sobre dels individuals.

Si les persones adultes reben regals per part no més d'un infant o adolescent (dibuixos...), s'han de quedar a l'espai on es desenvolupen les activitats, no s'han de portar a casa com a cosa especial.

Tractaments a la sala de fisioteràpia, massatges i visites mèdiques

Les persones menors d'edat sempre han d'anar acompanyades per mare/pare/tutor. Cal explicar en tot moment en què consisteix cada tractament. Si no és possible, es recomana que hi hagi dues persones en el moment de la intervenció. Les portes de la sala no s'han de tancar per dins.

Premonitors/ores menors d'edat

S'ha d'aclarir als joves que fan de premonitors/ores les seves responsabilitats i el seu rol en el grup. La seva condició de minoria d'edat passa també per tenir autorització, si escau, de les seves famílies.

Institut Barcelona Esports

Obligació de notificar

A més de prevenir i vetllar per la protecció, evitant situacions de risc, l'equip humà de les entitats esportives per la seva proximitat i relació amb els infants i adolescents, pot vetllar perquè se'ls tracti adequadament IDENTIFICANT situacions de risc i actuant o donant suport.

TOTES les persones que col·laboren en les activitats **tenen l'obligació de NOTIFICAR** davant l'autoritat competent (veure punt 5) els indicis que puguin fer pensar que un infant o un adolescent que assisteix a l'entitat **està vivint o ha viscut** una situació de violència.⁵

Els **supòsits de violència infantil** que es poden donar poden ser de varis tipus. Podem tenir indicati que un noi, una noia o adolescent està **patint o ha patit** aquesta situació:

Institut Barcelona
Esports

1. en el seu entorn familiar o de confiança.
2. per part d'un altre infant o adolescent participant en les activitats realitzades a l'entitat.
3. per part d'alguna persona qui col·labora, com a membre de l'equip professional, de forma estable o puntual a l'entitat.
4. per part d'una persona adulta desconeguda o un altre infant fora de l'activitat de l'entitat.

Criteris d'actuació

En qualsevol cas, quan es doni una situació d'observació d'indicis caldrà actuar amb prudència i aplicant tres criteris fonamentals:

5 L'article 15 de la LOPIVI. **Obligació del deure de comunicació de les situacions de violència.** En aquest sentit, s'estableix un deure genèric, que afecta a tota la ciutadania, de comunicar de manera immediata a l'autoritat competent l'existència d'indicis de violència exercida sobre nens, nenes o adolescents. Aquest deure de comunicació es configura **d'una forma més exigent** per a aquells col·lectius que, per raó del seu càrrec, professió, ofici o activitat, tenen encomanada l'assistència, la cura, l'ensenyament o la protecció de persones menors d'edat: personal qualificat dels centres sanitaris, centres escolars, i centres d'esport i oci i establiments en els quals resideixin habitualment nens, nenes o adolescents. En aquests supòsits, s'estableix l'obligació de les Administracions Públiques competents de facilitar mecanismes adequats de comunicació i intercanvi d'informació.

En tot cas, la llei garanteix la protecció i seguretat, de les persones que compleixen amb el seu deure de comunicació de situacions de violència, amb l'objectiu d'incentivar el compliment de tal deure.

La **DISCRECIÓ**: només un grup reduït de persones ha d'estar al corrent de l'acció observada i s'ha d'encarregar de gestionar les accions necessàries per garantir la protecció dels infants i adolescents.

La **TRANSPARÈNCIA**: s'ha de comunicar de tot el que ha passat o tota la informació de què es disposi a les famílies i a les persones afectades. Cal acompanyar aquestes persones en la mesura del possible.

La **MÍNIMA INTERVENCIÓ NECESSÀRIA**: significa que els infants o adolescents que relatin una situació de violència no han de ser entrevistats per més d'una persona de l'entitat esportiva.

Els indicadors de la violència sexual infantil són molt diversos i no permeten parlar d'una síndrome o conjunt de símptomes definidors, ja que no hi ha símptomes exclusius i unívocs que permetin detectar un cas de violència sexual infantil amb total certesa i fiabilitat.

No obstant això, ens trobem en una posició privilegiada per **observar-los sistemàticament** en diferents moments i contextos: en les activitats dirigides, en les sortides, en les seves relacions amb les persones adultes, entre iguals, avaluant la seva presència (roba, cops i ferides, estat físic general, estat emocional), controlant la seva assistència i les absències justificades o no, per tal de conèixer i detectar aquelles situacions de risc o desemparament quan no tenen les seves necessitats més bàsiques cobertes.

Institut Barcelona
Esports

Accions de les entitats

A continuació es detallen les accions que han d'executar les entitats en relació amb aquest protocol:

Nomenar una persona com a persona Delegada de Protecció en temes de violències, presentar-la a tot el personal de l'entitat i incorporar el seu contacte en el protocol i documents que se'n deriven. Garantir la seva assistència a la formació específica.

Fer arribar el protocol a tot el personal, també a qui s'incorpori de nou a l'entitat.

Informar tot l'equip (persones contractades, voluntàries i en pràctiques) de les mesures preventives i el circuit de notificació.

Informar les famílies de l'existència dels protocols i de com comunicar qualsevol incidència de qualsevol forma de violència cap a la infància o adolescència.

Recollir els documents d'acceptació (annex A) signats per tot el personal.

Assegurar-se que el personal disposa del circuit de notificació i dels contactes corresponents. Si és possible, col·locar-lo en un lloc visible.

En el cas de les entitats homologades, annexar anualment el document d'acceptació del protocol per part de l'entitat (annex B) a www.plaesportescolarbcn.cat, fins el 31 de març.

Reclamar anualment el certificat negatiu d'antecedents per delictes de naturalesa sexual (també en els casos de monitors i monitores menors d'edat)⁶.

Es recomana demanar referències de les persones voluntàries a les entitats on hagin desenvolupat altres tasques prèviament.

En cas d'implicació d'una persona contractada, aplicar la normativa de responsabilitat disciplinària corresponent.

ona

6 Amb l'entrada en vigor del Reial Decret 407/2024, de 23 d'abril, pel qual es modifica el Reial Decret 110/2015, d'11 de desembre, pel qual es regula el Registre Central de Delinqüents Sexuals, les organitzacions que tractin habitualment amb infants podran verificar els antecedents sexuals i de tràfic d'éssers humans de la seva plantilla.

Principals modificacions

La normativa estableix les següents modificacions: L'article 9 estableix que les entitats, empreses i institucions que treballin habitualment amb menors podran accedir al Registre Central de Delinqüents Sexuals i de Tràfic d'Éssers Humans per comprovar que no hi ha antecedents sexuals, mitjançant la sol·licitud de certificació negativa. Igualment, serà necessari que la persona afectada faciliti el seu consentiment explícit. La normativa especifica a l'article únic que el registre inclourà la informació de delictes per tràfic d'éssers humans independentment, de l'edat de les víctimes.

Es modifica l'article 9 perquè les persones de la Unió Europea ja no hagin de presentar un certificat negatiu de condemnes per delictes sexuals o tràfic d'éssers humans del seu país, ja que serà el registre el qual recaptarà la informació pertinent.

Segons l'article 8.3, els i les joves d'entre setze i divuit anys podran certificar-se davant del registre quan no tinguin els antecedents especificats. En cas que siguin menors de setze anys o necessitin suport en les seves capacitats jurídiques, la sol·licitud s'haurà de fer mitjançant una representant legal o defensora jurídica.

Figures referents en la protecció de la infància i l'adolescència

Delegat/da de protecció de menors en situacions de violència a les entitats organitzadores d'activitats esportives fora de l'horari lectiu.

La persona que desenvolupa aquesta funció dedica part del seu temps a aquesta tasca, té la formació requerida i vetlla per l'aplicació del Protocol en què es detallen les seves funcions i les accions que ha d'executar l'entitat organitzadora d'activitats esportives.

El perfil d'aquesta persona **delegada de protecció** ha de ser una persona amb capacitat d'escolta i, a la vegada, ha de ser una persona capaç de prendre decisions. Serà escollida per l'organització, segons les seves capacitats i formació.

Segons la LOPIVI, les funcions de la persona delegada de protecció de menors en situacions de violència són:

ona

1. Ser la persona referent per a que els infants i adolescents puguin acudir per a expressar les seves inquietuds.
2. Encarregar-se de la difusió i el compliment dels protocols existents.
3. Rebre les comunicacions del personal sobre casos de violència o maltractament.
4. Comunicar-se amb la persona responsable de l'Institut Barcelona Esports per l'abordatge de temes de violència a infants i adolescents.
5. Assegurar-se que s'informa a les famílies de la incorporació d'aquest protocol a l'entitat.
6. Vetllar perquè el seu contacte, estiguin actualitzats i en un lloc visible de l'entitat.
7. Assessorar l'entitat en temes de circuits, àmbit judicial, coordinacions amb serveis externs, etc., i donar-li suport.
8. Ajudar en la presa de decisions en casos d'indícis de violència que puguin patir els infants i adolescents que participen en les activitats esportives.
9. Acompanyar en el procés d'informació i de notificació que haurà de fer la direcció o presidència de l'entitat de les situacions de violència.
10. Consensuar i proposar la informació que es trasllada a les famílies en les situacions de crisi.

11. Gestionar el flux d'informació amb l'exterior (mitjans de comunicació, etc.)
12. Fer un seguiment dels casos notificats.
13. Fer un informe anual de les intervencions realitzades.
14. Assegurar-se que les noves incorporacions laborals, reben el protocol i en signen l'acceptació.
15. Assegurar-se que les noves famílies incorporades tenen la informació sobre els protocols.
16. Assegurar-se que cada grup practicant té la informació sobre el protocol i sobre la figura de la persona delegada de protecció.

En les entitats que no disposin d'estructura suficient que permeti aquesta figura, totes aquestes funcions passaran a formar part de la responsabilitat de la presidència, la direcció o la coordinació de l'entitat.

ona

La persona responsable de l'entitat i la persona delegada de protecció seran les que lideraran i supervisaran les accions a realitzar.

Abordatge de temes de violència a infants i adolescents des de l'Institut Barcelona Esports

Les funcions per part de la direcció de promoció i esdeveniments esportius de l'Institut Barcelona Esports seran:

1. Acompanyar a la persona delegada de les entitats en la presa de decisions.
2. Informar les persones Delegades de Protecció de novetats legislatives, normatives i formacions.
3. Fer un informe anual de les intervencions realitzades.

L'adreça electrònica per contactar-hi és: **promocioesportiva@bcn.cat**

A continuació, es presenta el circuit de notificació:

1. La persona de l'entitat que sigui coneixedora d'una situació de violència **ha d'informar per escrit** la persona Delegada de Protecció.
2. La persona Delegada de Protecció en temes de violència **ha d'informar la direcció** de l'entitat i l'ha d'acompanyar en tot el procés.
3. La direcció, davant d'un indicatiu o sospita, ha de trucar al telèfon **d'INFÀNCIA RESPON (116 111)**, on la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) l'assessorarà respecte al procediment que cal seguir i les autoritats o serveis amb qui s'ha de comunicar (com Mossos o Barnahus, per exemple).
4. La direcció enviarà la informació de la que disposa, és a dir, notificarà el fet a la Barnahus en casos d'abús sexual o d'agressió sexual i a Mossos d'Esquadra o a Fiscalia, si escau.
5. Paral·lelament ho ha de **comunicar a les persones responsables en l'abordatge de temes de violència de l'IBE** per tal de poder comptar amb el seu assessorament o d'altres departaments de l'IBE si fos necessari.
6. També **ha d'informar la família** de l'infant o adolescent de les actuacions que s'estiguin executant, com la família de l'infant o adolescent presumpte autor (si escau) o la persona presumpte autora, si és de l'entitat, per prendre mesures cautelars.

Institut Barcelona
Esports

Infància Respon (116 111)

Atenció telefònica gratuïta i permanent per a la prevenció i la detecció dels maltractaments d'infants i adolescents. Funciona 24 hores al dia els 365 dies de l'any. infanciarespon.bsf@gencat.cat

Aquest servei assessora telefònicament dels passos que s'han de realitzar.

La informació que s'ha de donar a aquest servei és la del menor qui ha patit la violència i no de la possible persona que exerceix la violència. Posteriorment és possible que Mossos demani la informació del cas al centre, entitat o servei, el qual l'haurà de tenir recollit per escrit.

Hospital on ens hem d'adreçar:

Quan ens hem d'adreçar a l'hospital? Quan hi ha una evidència física de que s'ha produït un maltractament físic o una violència sexual, comunicar-se amb l'hospital si és abans de 72h dels fets (En casos que hagin passat més de 72h del fet, comunicar a Barnahus si es tracta de violència sexual).

Per menors de 16 anys, l'hospital de referència és l'Hospital de la Vall d'Hebron. Contacte: 667 300 655, equipemma@vhebron.net.

Amb 16 anys o més, l'hospital de referència és l'Hospital Clínic. Servei d'Urgències. Villarroel, 170. 08036 Barcelona. Telèfon: 932 275 400 Extensió: 2137

Cal que les comunicacions es presentin per escrit a la persona Delegada de protecció

Institut Barcelona
Esports

Denúncia a Mossos d'Esquadra

La denúncia a Mossos d'Esquadra l'hauria de fer la persona que ha presenciada la situació, si n'hi ha i en cas que ningú ho hagi presenciada, la denúncia l'ha de fer la família. És obligatori notificar per part de l'entitat quan hi ha coneixement d'una incidència.

Telèfon de contacte en casos urgents: 112

Per contactar directament amb Mossos de proximitat i atenció a les víctimes:

Ciutat Vella	933062300	Ext.48092 i Ext.48021	itpg31280@mossos.cat
Eixample	935542700	Ext.49037 i Ext.49036	itpg31298@mossos.cat
Gràcia	933062320	Ext.48453	itpg31370@mossos.cat
Horta-Guinardó	933268200	Ext.48657 i Ext.48914	itpg31388@mossos.cat
Les Corts	934959700	Ext.47150 i Ext.41460	itpg31334@mossos.cat
Nou Barris	932437400	Ext.48246 i Ext.48218	itpg31406@mossos.cat
Sant Andreu	933618800	Ext.48753 i Ext.48749	itpg31422@mossos.cat
Sant Martí	934868436	Ext.24977 i Ext.24486	itpg31262@mossos.cat
Sants-Montjuïc	932675600	Ext.48365, 48335 i 48310	itpg31316@mossos.cat
Sarrià-Sant Gervasi	933062310	Ext.48543 i Ext.48511	itpg31497@mossos.cat

Barnahus

Centre amb aspecte d'una llar, perquè els infants i les seves famílies el reconeguin com un espai amigable que proporciona seguretat i confiança. Hi treballa a temps complet un equip psicosocial i, a més, hi ha altres professionals que s'hi desplacen quan cal o que s'hi connecten per videoconferència per evitar que la víctima i la seva família siguin els que hagin de recórrer a les distintes instàncies que intervenen en aquests processos: comissaria, jutjat, servei d'infància, centre mèdic, etc.

D'una banda, es vol procurar que els nois, les noies i adolescents es vinculin a un binomi professional -que habitualment està format per un psicòleg o psicòloga i un treballador o treballadora social-, que s'encarreguen del desenvolupament i la recuperació de les víctimes. De l'altra, l'objectiu és minimitzar la contaminació del testimoni i garantir-hi les millors condicions per si l'equip d'assessorament tècnic penal rep l'encàrrec de portar a terme una entrevista forense per a la prova preconstituïda o declaració judicial.

Institut Barcelona
Esports

La persona responsable de l'entitat pot accedir a través del correu electrònic (barcelona.barnahus@gencat.cat) o del telèfon (677.711.049).

Altres recursos disponibles per l'acompanyament a famílies

Servei d'Atenció, Recuperació i Acol·lida (SARA – JOVE)

L'Ajuntament de Barcelona posa a disposició de totes les noies i els nois víctimes de situacions de violència masclista el Servei d'Atenció, Recuperació i Acol·lida Jove (SARA Jove), on trobaràs suport, assessorament i alternatives sobre com actuar i com enfrontar-t'hi.

- Web: <https://ajuntament.barcelona.cat/dones/ca/bcn-antimasclista/serveis-datencio-la-violencia-masclista/sara-jove>
- Telèfon: 93 291 59 59

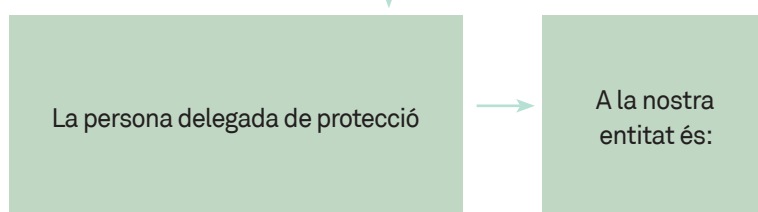
Fundació Vicki Bernadet

La Fundació Vicki Bernadet treballa l'atenció integral de l'abús sexual infantil des de quatre àmbits: el Servei d'Atenció Terapèutica, Jurídica i Psicosocial, el Servei de Formació i Prevenció, Servei de Consultoria i el Servei de Comunicació i Promoció.

- Web: <https://fbernadet.org/>
- Telèfon: 93.318.97.69

Quin és el circuit de notificació?

En una situació de violència,
ja sigui revelació o sospita,
cal notificar-ho a:

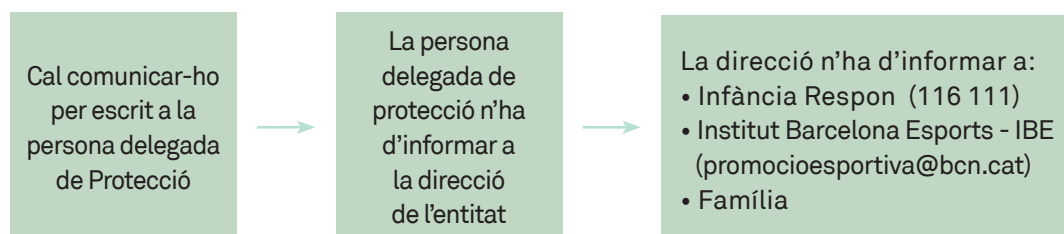

Nom i cognoms: _____

Telèfon: _____

Adreça electrònica: _____

Institut Barcelona
Esports

El telèfon d'**Infància Respon** és el **116 111**. Atenció telefònica gratuïta i permanent per a la prevenció i la detecció de violències cap a infants i adolescents.

En casos de violència sexual, la direcció ho ha de comunicar a la Barnahus de Barcelona (tel. 677.711.049; barcelona.barnahus@gencat.cat). Si el fet ha ocorregut fa menys de 72 hores s'ha d'anar a urgències de l'hospital de referència.

Menors de 16 anys, Vall d'Hebron. Majors de 16 anys, Hospital Clínic.

Comunicació de situació de crisi

Davant d'una situació de crisi, derivada d'un possible maltractament o situació de violència, s'ha de seguir un protocol de comunicació en els casos que aquesta situació generi ALARMA SOCIAL. Entenem per alarma social que la situació causi intranquil·litat en els nois i noies, adolescents, famílies o en l'opinió pública.

1. L'equip directiu de l'entitat que realitza activitats esportives fora de l'horari lectiu, juntament amb la persona delegada de protecció i el responsable per a l'abordatge de maltractaments, convocaran una reunió amb tot el personal, on s'informarà de la situació en la qual es troba l'entitat i que s'inicien les accions pertinents. Es demanarà que no busquin més informació i que no facin comentaris sobre el tema.
2. La direcció de l'entitat, el delegat i el responsable per a l'abordatge de maltractaments decideixen com informar a les famílies.
3. Reunió informativa amb les famílies. S'hi expliquen les accions realitzades i s'escolten les demandes de les famílies. Es proposa una segona reunió de contenció i informació sobre el tema. A aquesta reunió hi assistirà l'equip directiu o junta directiva.
4. De manera opcional es podrà oferir una reunió de contenció amb les famílies realitzada per una persona externa a l'entitat.
5. Es valorarà informar als infants o adolescents de la situació que s'està vivint, sobretot en els casos que s'han pres mesures cautelars i la persona que guiava l'activitat ha deixat de realitzar-la i existeixen rumors que generen malestar.
6. La direcció de l'entitat, davant d'un cas que pugui generar alarma social, n'informarà el Departament de Comunicació de l'IBE, que decidirà quina és la millor manera d'informar de la situació: comunicat, intervenció, etc.
7. Les peticions de mitjans de comunicació es derivaran al Departament de Comunicació de l'IBE.

Institut Barcelona
Esports

A. DOCUMENT INDIVIDUAL D'ACCEPTACIÓ DEL PROTOCOL

En/Na, _____
amb DNI/NIE _____ i en funció de les
meves responsabilitats com a (director/a, entrenador/a, monitor/a, con-
serge, president/a, personal de manteniment, de neteja, d'administració,
en pràctiques...) _____

Signo aquest document confirmant que:

Conec el Protocol per a la prevenció, detecció i acció de les violències
cap a la infància i l'adolescència a les activitats esportives de la ciutat
de Barcelona

Conec la persona delegada de Protecció en temes de maltractament
o violències a infants i adolescents de l'entitat i com contactar-hi.

Disposo del circuit de notificació i els contactes corresponents.

_____, _____ de _____

Signatura,

Institut Barcelona
Esports

* Cada entitat hi ha d'afegir el text legal de protecció de dades.

B. DOCUMENT D'ACCEPTACIÓ DEL PROTOCOL PER PART DEL CENTRE

En el cas de les entitats homologades caldrà annexar aquest document a www.plaesportescolarbcn.cat fins al 31 de març.

Jo, _____
amb DNI/NIE _____ com a representant legal
de l'entitat _____

Signo aquest document confirmant i comunicant:

L'acceptació del Protocol per a la prevenció, detecció i acció de les violències cap a la infància i l'adolescència a les activitats esportives de la ciutat de Barcelona, i que em comprometo a respectar-lo i aplicar-lo.

Que el personal disposa del circuit de notificació i els contactes corresponents. Que hem recollit els documents d'acceptació individual de tot el personal. Que hem informat les famílies de la disposició d'aquest protocol.

Que hem rebut la formació presencial o n'hem visualitzat la càpsula audiovisual.

Que actualitzarem les dades de contacte de la persona delegada de Protecció en temes de violències a infants i adolescents de l'entitat a www.plaesportescolarbcn.cat:

Institut Barcelona
Esports

_____, _____ de _____

Signatura,

D'acord amb la normativa de protecció de dades, us informem que les vostres dades personals seran tractades per l'Ajuntament de Barcelona amb la finalitat de gestió de les dades de contacte de les persones referents d'equipaments, entitats i actes d'interès ciutadà (tractament 0011- Responsables i referents en equipaments, entitats i actes d'interès ciutadà [ASIA]). Tret d'obligació legal, les vostres dades no se cediran a tercers. Teniu dret a accedir a les vostres dades, rectificar-les i suprimir-les, així com altres drets. Podeu consultar informació addicional sobre aquest tractament i protecció de dades a [ajuntament.barcelona.cat/proteccio de dades](http://ajuntament.barcelona.cat/proteccio-de-dades).

Les vostres dades s'eliminaran un cop hagin acabat les obligacions legals derivades de la gestió de l'activitat.

Així mateix, en compliment de la Llei de serveis de la societat de la informació 34/2002, d'11 de juliol, us indiquem que en emplenar el camp "adreça electrònica" o "telèfon mòbil" ens autoritzeu a emprar aquests mitjans per emetre comunicacions directament relacionades amb la finalitat indicada.

C. MODEL DE DOCUMENT D'INDICI O SOSPITA

La persona de l'entitat que sigui coneixedora d'una situació de violència pot utilitzar aquest model per comunicar-ho per escrit a la persona Delegada de Protecció.

Situació detectada:

Descripció o relat literal dels fets que han motivat la comunicació. Incloeu-hi la temporalitat i la data de la detecció:

Institut Barcelona
Esports

_____, _____ de _____

Signatura,

D. FITXA DE TASQUES I MESURES RELITZADES

TASCA /ETAPA	REALITZAT	DATA
1. Aprovar i signar protocol		
2. Assignar delegat/da de protecció		
3. Comunicar a l'IBE el delegat/da de protecció		
4. Formar al delegat/da de protecció		
5. Recollir document d'acceptació del protocol personal		
6. Difondre compromís de l'entitat (cartell, comunicació, etcètera.)		
7. Adoptar mesures preventives i incloure-les a la normativa de l'entitat	Espais i instal·lacions Xarxes socials i altres mitjans de comunicació	
8. Fer formació al personal i fer sensibilització	Desplegament en pàg. Web, xarxes, ... Formació personal esportiu i no esportiu Sensibilització i formació a esportistes i famílies.	
9. Crear i actualitzar registre d'incidències i casos		
10. Elaborar informe anual		
11. Avaluar protocol i mesures		

E. GLOSSARI

Abús Sexual

L'ús de la terminologia “abús” és especialment rellevant per facilitar que algunes víctimes se sentin més identificades amb aquest concepte. Si bé aquest terme ja no consta al Codi Penal (CP) com a tipus específic i ara les conductes s'inclouen dins del terme agressions sexuals, s'ha considerat important que consti aquesta definició, ja que sovint és un terme empleat per la ciutadania, molts articles científics i mitjans de comunicació.

L'Organització Mundial de la Salut (OMS) (2000), defineix l'abús sexual infantil “la participació d'un infant en una activitat sexual que no pot comprendre totalment, per a la qual és incapaç de donar consentiment, per a la qual no està preparat des d'un punt de vista evolutiu o que vulnera les lleis o els tabús socials. (...) i es concreta en activitats que tenen com a objectiu gratificar o satisfer les necessitats de l'altra persona”. L'OMS també inclou la possibilitat que es doni entre infants quan la figura abusadora “per edat o desenvolupament estigui en una relació de responsabilitat, confiança o poder”.

Agressió sexual

Actes de contingut sexual

1. que atempti contra la llibertat sexual d'una altra persona sense el seu consentiment (art. 178.1 CP) o bé,
2. amb violència o intimidació o abús de superioritat o aprofitant-se de la vulnerabilitat de la víctima, així com les que es diguin a terme sobre persones que es troben privades de sentit o amb una situació mental que propici l'acte sexual i que es realitzin quan la víctima tingui anul·lada per qualsevol causa la seva voluntat (per ex, aprofitar-se que la víctima hagi begut alcohol o drogues i es trobi privada de sentit per aquest motiu i l'autor s'aprofita d'això per realitzar l'acte sexual) (art. 178.2 CP).

És també agressió sexual el perpetrat a menor de 16 anys en els casos anteriors, donat que fins als 16 anys el menor no pot consentir les relacions sexuals (art.181.1 CP), excepte que l'autor sigui una persona pròxima al menor per edat i grau de desenvolupament o maduresa física i psicològica d'acord amb l'establert a l'art. 183 bis del CP.

Amenaces

Anunciar el patiment d'un mal. Afecten la llibertat de la víctima. Es poden dur a terme verbalment, per escrit, per telèfon, qualsevol mitjà de comunicació o reproducció (art. 169-171 CP).

Assetjament

Conjunt de comportaments que du a terme una persona de manera insistent i reiterada, i sense estar legitimant autoritzada, i que alterin el normal desenvolupament de la vida quotidiana de la víctima.(art.172 CP)

Assetjament entre menors d'edat o *bullying*

Qualsevol forma de violència o maltractament intencionat, repetit i sostingut en el temps, físic, verbal, psicològic o social, exercit entre menors d'edat, generalment en l'entorn escolar. Té com a objectiu intimidar, humiliar, aïllar o fer mal a la víctima, afectant greument

el seu benestar emocional i desenvolupament personal. També inclou el ciberassetjament (cyberbullying), quan es produeix a través d'internet o xarxes socials.

Assetjament per raó d'orientació sexual, d'identitat de gènere o d'expressió de gènere

Qualsevol comportament basat en l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere d'una persona que tingui la finalitat o provoqui l'efecte d'atemptar contra la seva dignitat o la seva integritat física o psíquica o de crear-li un entorn intimidador, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest.

Assetjament per raó de sexe

Segons la Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes, l'assetjament per raó de sexe és qualsevol comportament dut a terme en funció del sexe d'una persona, amb el propòsit o l'efecte d'atemptar contra la seva dignitat i de crear un entorn intimidador, degradant o ofensiu.

Assetjament sexual

El fet de sol·licitar favors de naturalesa sexual, per si mateix o per a un tercer, dins d'una relació laboral, docent, de prestació de serveis o anàloga, i que provoqui en la víctima una situació objectivament intimidatòria, hostil o humiliant (art. 184.1 CP). Quan la víctima és menor d'edat la pena és més greu (art. 184.4 CP).

Institut Barcelona
Esports

Calúmnies

Consisteix a atribuir a una persona un altre delicte amb el coneixement que és falsa l'atribució o amb menyspreu temerari envers la veritat (art. 205 CP).

Ciberassetjament

Assetjament que s'exerceix a través de plataformes virtuals en l'entorn del ciberespai. Consisteix a establir o intenti establir contacte amb la víctima a través de qualsevol mitjà de comunicació, o per mitjà de terceres persones; mitjançant l'ús indegut de les seves dades personals adquireixi productes mercaderies o contracti serveis, o faci que terceres persones contactin es posin en contacte amb ella; intenti utilitzar la imatge d'una persona sense el seu consentiment, per realitzar anuncis o obrir perfils falsos en xarxes socials, pàgines de contacte o qualsevol mitjà de difusió pública ocasionant una situació d'assetjament i humiliació (art.172 CP).

Ciberassetjament sexual - Child Grooming - Online Grooming

És una forma d'agressió sexual que es pot cometre a menors de 16 anys. Es defineix com al que a través d'internet, del telèfon o de qualsevol altra tecnologia de la informació i la comunicació contacti amb un menor de setze anys i proposi concertar una trobada amb el mateix a fi d'agredir-lo sexualment o corrupció de menors, sempre que tal proposta s'acompanyi d'actes materials encaminats a l'acostament (art.183.1 CP) o que realitzi actes dirigits a enganyar-lo perquè li faciliti material pornogràfic o li mostri imatges pornogràfiques en les quals es representi o aparegui un menor (art. 183.2. CP).

Extorsió sexual o sextorsió

Una forma de xantatge en què una persona amenaça la víctima perquè faci algun tipus d'acció específica per tal de no fer públiques imatges o vídeos amb connotació sexual.

Injúries

Es defineix com l'acció o expressió que lesiona la dignitat d'una altra persona, que en perjudica l'honor o atempta contra la seva pròpia estimació (art. 208 CP).

Porn Revenge o Porno Venjança

Difusió no consentida d'imatges íntimes, sovint amb voluntat de xantatge o humiliació, en què el material divulgat havia estat enregistrat prèviament amb el consentiment de la víctima per la mateixa persona que en fa difusió, generalment en el marc d'una relació sentimental o sexual (art. 197.7 CP)

Maltractament físic

Qualsevol acció no accidental que provoqui o pugui provocar als infants i adolescents danys físics o malalties (Generalitat, 2022) .

Maltractament institucional

Maltractament provocat per qualsevol legislació, programa, servei, actuació o procediment que provingui de poders públics o privats i de les seves actuacions, quan vulneren els drets bàsics dels infants o adolescents (Generalitat, 2022).

Institut Barcelona
Esports

Maltractament per negligència i abandonament

Es produeix quan les necessitats bàsiques de l'infant o l'adolescent (físiques, socials o psicològiques) no són ateses, com l'alimentació, la higiene, l'atenció mèdica, l'educació, la roba, la vigilància, la seguretat, etc (art. 226 CP i Generalitat, 2022).

Maltractament psicològic o emocional

Situació crònica amb actuacions o privacions que provoquen a l'infant o l'adolescent, sentiments negatius cap a la mateixa autoestima i li limiten les iniciatives que té (menyspreu continuat, rebuig verbal, insult, intimidació, discriminació...). Es distingeix el que es pot produir per conductes actives de l'adult (rebutjar, aïllar, aterrar, corrompre...) i llavors es parla de maltractament emocional, del que es produeix per omissió de conductes (ignorar) i en aquest cas és abandonament emocional (Generalitat, 2022) .

Matrimoni Infantil

Per matrimoni infantil s'entén qualsevol matrimoni formal o unió informal entre un nen menor de 18 anys i un adult o un altre nen (UNICEF, 2023) . L'edat mínima per poder contraure matrimoni és de 16 anys. A més a més, es requereix que el menor estigui emancipat.

Mutilació genital

Extirpació total o parcial dels genitals externs femenins o altres lesions als genitals femenins amb finalitat no terapèutica (Generalitat, 2023).

Submissió químicofarmacèutica o vulnerabilitat química

Situació en què, sense necessitat mèdica, se sotmet a la persona menor d'edat a qualsevol mena de substància, la qual cosa li incapacita perquè pugui desenvolupar la seva autonomia, la resistència o el control (art. 181.3 CP). La vulnerabilitat química fa referència al fet d'aprofitar-se que la persona ha ingerit alguna substància de manera voluntària per perpetrar el delicte sexual o d'altres.

Sexting

El delict de sexting consisteix a difondre, revelar o cedir imatges o vídeos de contingut sexual que s'hagueren obtingut prèviament amb el consentiment de la persona afectada (art. 197.7 CP).

Síndrome de Münchhausen per poders

Es produeix quan els progenitors, tutors o les persones cuidadores simulen malalties de l'infant, provoquen contínues exploracions mèdiques o ingressos hospitalaris i al·leguen símptomes ficticis de manera activa (Generalitat, 2022).

Tràfic d'éssers humans

Captar, transportar, traslladar, acollir o rebre persones, incloent-hi l'intercanvi o transferència de control d'aquestes, amb algun dels fins següents: imposar-li feina o serveis forçats, l'esclavatge o pràctiques similars a aquesta, la servitud o la mendicitat; explotar-la sexualment, fins i tot amb fins pornogràfics; explotar-la per fer activitats delictives; extreure'n els òrgans corporals o celebrar matrimonis forçats (art.177 bis CP).

Violència de gènere

És la violència que, com a manifestació de la discriminació, la situació de desigualtat i les relacions de poder dels homes sobre les dones, exerceix sobre aquestes qui és o ha estat cònjuge o qui està o ha estat lligat a elles per relacions similars d'afectivitat, encara que no hi hagi convivència.

Violència Sexual

Qualsevol acte de naturalesa sexual no consentit o que condicioni el lliure desenvolupament de la vida sexual en qualsevol àmbit públic o privat incloent l'àmbit digital .

Institut Barcelona
Esports

Institut Barcelona
Esports

Institut Barcelona
Esports

BCN
PROTOCOL PER A
LA PREVENCIÓ, DETECCIÓ
I ACCIÓ DE LES VIOLÈNCIES
CAP A LA INFÀNCIA
I L'ADOLESCÈNCIA
A LES ACTIVITATS
ESPORTIVES DE LA CIUTAT
DE BARCELONA

Adreçat a les persones delegades
de protecció

Versió	Data de l'actualització	Apartat(s) objecte d'actualització	Observacions
V.01	2019	Versió inicial	Document inicial
V.02	Febrer 2022	Diversos apartats	Revisió amb departaments de l'ajuntament
V.03	Gener 2025	Diversos apartats i circuit	Revisió temes LOPIVI, nous protocols i serveis amb la Fundació Vicki Bernadet

Institut Barcelona Esport
Ajuntament de Barcelona

Gener 2025

Aquest protocol es justifica per la necessitat de tenir mecanismes que garanteixin **la protecció dels infants i adolescents** participants en totes les activitats esportives que ofereixin les entitats de la ciutat de Barcelona davant de situacions de violència que puguin afectar-los.

Degut a canvis legislatius i normatius que es poden produir en el nostre context, els protocols han de ser revisats i actualitzats. Així, l'any 2020 es van actualitzar diversos apartats del document tenint en compte directrius de l'Ajuntament. A finals de l'any 2024 i principis de l'any 2025, s'ha tornat a revisar i actualitzar el document tenint en compte l'aprovació de la Llei Orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència davant la violència, també coneguda com a LOPIVI, així com altra documentació autonòmica important en matèria de protecció a la infància i adolescència:

- Protocol marc per una intervenció amb la diligència deguda en situacions de violències masclistes, del Departament d'Igualtat i Feminismes (novembre 2022)¹.
- Protocol d'actuació davant qualsevol tipus de violència en l'àmbit educatiu, del Departament d'Educació (juliol de 2024).²

L'objectiu general que persegueix aquest document és **dotar d'uns circuits d'intervenció en casos de violència cap als infants i adolescents** als equips de les entitats que gestionen activitats esportives fora de l'horari lectiu. Alhora, es vol implantar una metodologia de treball basada en la reducció de riscos i que s'orienti cap a unes relacions lliures de violència.

Això es fa atorgant un lloc rellevant a la **prevenció** tot disminuint les situacions de risc, i assegurant un codi de conducta que permeti que les relacions entre el personal de les diferents entitats i els infants i adolescents siguin sanes i enriquidores.

És, doncs, un recurs que, si se segueix i es respecta, també empara i protegeix l'actuació del personal de les diferents entitats.

1 <https://igualtat.gencat.cat/web/.content/Ambits/violencies-masclistes/coordinacio-treball-xarxa/protocol/Protocol-Marc-2022.pdf>

2 <https://educacio.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/protocols/actuacio-davant-violencia-ambit-educatiu/protocol-actuacio-davant-violencia.pdf>

PRESENTACIÓ

L'esport és un magnífic vehicle per a l'enriquiment personal i la transmissió de valors: ajuda a la cohesió social i a la lluita contra l'exclusió; ensenya el sentit de l'esforç personal i l'esperit de superació per assolir reptes, i també a saber guanyar i acceptar les derrotes, la companyonia o cedir protagonisme a favor del grup.

És en aquest marc que hem de contextualitzar la funció educativa que desenvolupen les persones de les entitats esportives, i que implica, també, exercir una **funció de cura i protecció**.

El concepte cura i protecció en l'àmbit esportiu es refereix al tipus de relació que es generarà entre les persones que hi treballen i els nois, les noies i adolescents que hi participen, relació centrada en el respecte i la dignitat cap a les persones i afegint la responsabilitat en donar-li assistència i de vetllar pel seu benestar. És a dir, de crear entorns segurs per evitar situacions de risc, i de respondre adequadament davant d'una demanda d'ajuda.

A fi d'establir les directrius per desenvolupar aquesta funció de cura i protecció i, a la vegada, determinar les accions que cal executar en cas de detectar casos de maltractament o violències, cal disposar d'un **protocol d'actuació**.

En les activitats hi ha nois, noies, adolescents i persones adultes (personal contractat, voluntari i/o en pràctiques) amb diferents característiques personals i amb tota mena de vivències i experiències. Infants i adolescents conviuen en aquest context de diversitat que influeix i incideix en el seu creixement.

Aquesta xarxa d'interaccions socials fa de les activitats esportives un entorn òptim per al desenvolupament d'un infant o adolescent. Moltes vegades, és un model relacional alternatiu o complementari de les relacions familiars. No obstant això, aquestes relacions i interaccions poden implicar riscos per a la victimització infantil, els maltractaments, les violències masclistes o cap a les persones LGTBI o específicament les violències sexuals. Per aquest motiu, és fonamental que la intervenció de tot el personal, així com la convivència i participació en les activitats de tots els infants i adolescents, integri una norma de conducta de **bon tracte i respecte** que permeti tenir unes relacions lliures de violència.

També, és important que els valors i principis de l'esport siguin el model per a tota mena de relacions entre el personal de les entitats, els nois, les noies i adolescents i les famílies.

El tipus de relació i d'interaccions que es generen durant la realització de les activitats possibilita la creació de **vincles de confiança entre infants, adolescents i persones adultes, i això permet augmentar la probabilitat d'aquestes de detectar situacions de maltractament o violència**. Per tant, és fonamental que el personal tingui coneixement de què ha de fer i com ha d'actuar davant la revelació d'una situació de violència o de maltractament, i que tingui clar quin és el circuit i els recursos als quals pot o ha d'accedir.

Els objectius que es pretén aconseguir amb aquest Protocol són:

- Prevenir les situacions de maltractaments, les violències masclistes o LGTBI-fòbiques, així com la violència sexual cap als infants, adolescents i joves a les entitats esportives.
- Protegir tots els participants de les activitats esportives, tant d'infants, adolescents i joves, així com el personal de l'entitat (personal contractat, pràcticums i voluntaris).
- Ajudar a detectar les situacions de violència que poden patir els nois, les noies, adolescents i joves que realitzen les activitats esportives.
- Facilitar el procediment per comunicar i notificar els supòsits d'indicis de situacions de maltractaments, les violències masclistes o LGTBI-fòbiques, així com la violència sexual.
- Garantir el bon tracte com a tret distintiu i metodologia de treball del personal de les entitats esportives.

Institut Barcelona
Esports

Aquest document treballa des de la **definició de violència definit a la LOPVI**³:

“Tota acció, omissió o tracte negligent que priva a les persones menors d'edat dels seus drets i benestar, que amenaça o interfereix el seu ordenat desenvolupament físic, psíquic o social, amb independència de la seva forma i mitjà de comissió, inclosa la realitzada a través de les tecnologies de la informació i la comunicació, especialment la violència digital.

En tot cas, s'entendrà per violència el maltractament físic, psicològic o emocional, els càstigs físics, humiliants o denigrants, el descuit o tracte negligent, les amenaces, injúries i calúmnies, l'explotació, les agressions i els abusos sexuals, la corrupció, l'assetjament escolar, l'assetjament sexual, el ciberassetjament, la violència de gènere, la mutilació genital, el tràfic d'éssers humans amb qualsevol fi, el matrimoni infantil, la pornografia no consentida o no sol·licitada, l'extorsió sexual, la difusió pública de dades

3 Llei Orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència davant violència. <https://www.boe.es/eli/es/lo/2021/06/04/8>

privades així com la presència de qualsevol comportament violent en el seu àmbit familiar”.

De manera específica, es considera necessari establir una **definició de violència sexual**. Així doncs, les violències sexuals són tot acte de naturalesa sexual no consentits o que condicionen el lliure desenvolupament de la vida sexual en qualsevol àmbit públic o privat.

Inclou l'agressió sexual, l'assetjament sexual, l'explotació de la prostitució aliena, la mutilació genital femenina, el matrimoni forçat, l'assetjament amb connotació sexual i la tracta amb finalitats d'explotació sexual. També s'inclou tot acte comès en l'àmbit digital, la qual cosa comprèn la difusió d'actes de violència sexual a través de mitjans tecnològics, la pornografia no consentida i l'extorsió sexual.

És important fer accions preventives que dificultin la seva aparició o bé que es puguin detectar en els primers estadis. Les activitats que es realitzin basades en la **cultura del bon tracte** esdevindran **un entorn segur** i de confiança que facilitarà la demanda d'ajuda si els infants o adolescents necessiten explicar algun tipus de violència viscuda, fent del personal de les entitats esportives referents d'escolta i protecció.

Què és entorn segur?

Entorn segur és aquell entorn que respecta els drets de la infància i promou un ambient protector a nivell físic, psicològic i social, inclòs l'entorn digital.

Què és bon tracte?

Entendrem per bon tracte aquell que, respectant els drets fonamentals dels infants i adolescents, promou activament els principis de respecte mutu, dignitat de l'ésser humà, convivència democràtica, solució pacífica de conflictes, dret a igual protecció davant la llei, igualtat d'oportunitats i prohibició de discriminació dels infants i adolescents. (art. 1.3 de la LO-PIVI)⁴

Què no és bon tracte?

1. Tractes denigrants o humiliants (insults, crits, burles, ridiculitzar, usar mots negatius,...).
2. Demanar dades personals, no els contactes oficials, sense cap tipus de justificació pedagògica (comptes de xarxes socials,...); preguntar per la seva vida amorosa,...
3. Oferir dades personals al menor d'edat de la vida amorosa, sexual, i fins i tot econòmica.
4. Fer apologia d'actituds xenòfobes, homòfobes o altres tipus d'actituds discriminatòries.
5. Propiciar contactes físics que no tenen cap justificació tècnica, docent, ni social.

⁴ <https://www.boe.es/eli/es/lo/2021/06/04/8/con>

El punt de partida dels bons tractes consisteix a respondre correctament a les necessitats de cura, protecció, educació, respecte, empatia i vinculació afectiva. Les persones adultes poden exercir models educatius de bon tracte de les següents maneres:

- Establint relacions afectives, d'acceptació incondicional, empatia, suport i respecte.
- Aportant suport, control, confiant en les possibilitats de cada individu, i mostrant respecte cap a les diferències individuals.
- Fomentant relacions de confiança, on la comunicació sigui oberta, i se'ns pugui venir a explicar qualsevol actitud, comportament o comentari dels/de les companys/es, altres adults/es que molestin.

Per tal de prevenir l'existència d'algun tipus de conducta que pugui ser considerada violència per part de l'equip professional, és necessari considerar les mesures següents a fi de minimitzar les situacions que puguin constituir un risc, o prestar-se a ambigüitats i males interpretacions:

Institut Barcelona Esports

Mesures preventives

Relacions sanes, transparència i bon tracte

S'ha d'intentar treballar sempre que sigui possible en parelles pedagògiques i esportives; seria ideal que aquestes parelles fossin mixtes.

S'ha d'evitar quedar-se sol/a amb un infant o adolescent.

Espais utilitzats

Les instal·lacions han de facilitar al màxim la visibilitat en els espais utilitzats, de manera que permetin la transparència com a factor de prevenció. I, a la vegada, han de ser cuidadores i protectores de la intimitat, en el cas que l'activitat ho requereixi.

Pel que fa als espais de reflexió o entrevista individual, es recomana que no siguin en un espai tancat. Es poden generar espais tranquils en llocs oberts. Es recomana acotar el temps i fer-ho en total transparència amb la resta de l'equip.

En lavabos, dutxes i canvis de roba, sempre que sigui possible, cal anar amb un grup d'infants. Els adults no es dutxaran amb els infants o adolescents.

Si és un cas d'urgència d'un sol infant, cal avisar una altra persona de l'equip i respectar el temps lògic d'aquest espai.

No s'ha de tancar mai amb baldó.

Dades, imatges i xarxes socials

Cal donar a conèixer el marc legal en relació amb els drets d'imatge i la protecció de dades i les conseqüències de la seva vulneració a infants i joves, personal de l'entitat i famílies.

S'ha d'evitar donar o sol·licitar números telefònics de mòbils, adreces electròniques personals o altres dades sense el coneixement de les famílies.

Cal respectar la confidencialitat de les dades. Cal fer servir preferiblement càmeres de l'entitat.

S'ha d'informar les famílies que no poden fer difusió, sense permís, de fotografies i vídeos en què apareguin altres infants o adolescents.

Cal plantejar-se l'ús de les xarxes com a eina de treball i difusió, no de contacte personal amb un adolescent.

Cal utilitzar les xarxes de l'entitat, i no les personals. No s'ha de seguir o afegir infants i adolescents amb els quals s'estigui treballant i s'ha d'evitar compartir la vida privada amb els infants i adolescents.

En les aplicacions de missatgeria (WhatsApp, Telegram, Signal...), es recomana que hi hagi almenys dues persones adultes en els grups.

Cal educar en l'ús de les xarxes socials i la intimitat.

Trucades a adolescents

El contacte telefònic amb adolescents ha d'estar pactat prèviament i per a temes de l'activitat i del grup. Es recomana fer les rondes de trucades amb l'equip tècnic de manera conjunta.

Desplaçaments

S'ha de demanar una autorització amb les inscripcions generals. És important acordar prèviament com es desenvoluparan aquests desplaçaments.

S'ha de demanar prèviament un permís per escrit a les famílies si hi ha algun canvi puntual.

No s'ha de deixar mai cap infant o adolescent en mans de persones no autoritzades.

Dormir fora de casa (estades, competicions...)

S'ha d'entendre el fet de dormir fora de casa com una activitat col·lectiva en què cada infant o adolescent ha de tenir el seu llit o el seu espai per dormir. Si les persones responsables fan torns, és important que siguin compartits almenys en parelles, que aquests torns siguin rotatius i tenir un espai adequat per poder fer aquestes guardes (un llit per responsable de guarda, el qual estigui situat en un espai accessible i que tingui sentit).

Obsequis

Els regals han de ser pactats prèviament (per exemple, amic invisible, premi per algun joc).

Cal afavorir els regals grupals per sobre dels individuals.

Si les persones adultes reben regals per part no més d'un infant o adolescent (dibuixos...), s'han de quedar a l'espai on es desenvolupen les activitats, no s'han de portar a casa com a cosa especial.

Tractaments a la sala de fisioteràpia, massatges i visites mèdiques

Les persones menors d'edat sempre han d'anar acompanyades per mare/pare/tutor. Cal explicar en tot moment en què consisteix cada tractament. Si no és possible, es recomana que hi hagi dues persones en el moment de la intervenció. Les portes de la sala no s'han de tancar per dins.

Premonitors/ores menors d'edat

S'ha d'aclarir als joves que fan de premonitors/ores les seves responsabilitats i el seu rol en el grup. La seva condició de minoria d'edat passa també per tenir autorització, si escau, de les seves famílies.

Institut Barcelona Esports

Obligació de notificar

A més de prevenir i vetllar per la protecció, evitant situacions de risc, l'equip humà de les entitats esportives per la seva proximitat i relació amb els infants i adolescents, pot vetllar perquè se'ls tracti adequadament IDENTIFICANT situacions de risc i actuant o donant suport.

TOTES les persones que col·laboren en les activitats **tenen l'obligació de NOTIFICAR** davant l'autoritat competent (veure punt 5) els indicis que puguin fer pensar que un infant o un adolescent que assisteix a l'entitat **està vivint o ha viscut** una situació de violència.⁵

Els **supòsits de violència infantil** que es poden donar poden ser de varis tipus. Podem tenir indicati que un noi, una noia o adolescent està **patint o ha patit** aquesta situació:

Institut Barcelona
Esports

1. en el seu entorn familiar o de confiança.
2. per part d'un altre infant o adolescent participant en les activitats realitzades a l'entitat.
3. per part d'alguna persona qui col·labora, com a membre de l'equip professional, de forma estable o puntual a l'entitat.
4. per part d'una persona adulta desconeguda o un altre infant fora de l'activitat de l'entitat.

Criteris d'actuació

En qualsevol cas, quan es doni una situació d'observació d'indicis caldrà actuar amb prudència i aplicant tres criteris fonamentals:

5 L'article 15 de la LOPIVI. **Obligació del deure de comunicació de les situacions de violència.** En aquest sentit, s'estableix un deure genèric, que afecta a tota la ciutadania, de comunicar de manera immediata a l'autoritat competent l'existència d'indicis de violència exercida sobre nens, nenes o adolescents. Aquest deure de comunicació es configura **d'una forma més exigent** per a aquells col·lectius que, per raó del seu càrrec, professió, ofici o activitat, tenen encomanada l'assistència, la cura, l'ensenyament o la protecció de persones menors d'edat: personal qualificat dels centres sanitaris, centres escolars, i centres d'esport i oci i establiments en els quals resideixin habitualment nens, nenes o adolescents. En aquests supòsits, s'estableix l'obligació de les Administracions Públiques competents de facilitar mecanismes adequats de comunicació i intercanvi d'informació.

En tot cas, la llei garanteix la protecció i seguretat, de les persones que compleixen amb el seu deure de comunicació de situacions de violència, amb l'objectiu d'incentivar el compliment de tal deure.

La **DISCRECIÓ**: només un grup reduït de persones ha d'estar al corrent de l'acció observada i s'ha d'encarregar de gestionar les accions necessàries per garantir la protecció dels infants i adolescents.

La **TRANSPARÈNCIA**: s'ha de comunicar de tot el que ha passat o tota la informació de què es disposi a les famílies i a les persones afectades. Cal acompanyar aquestes persones en la mesura del possible.

La **MÍNIMA INTERVENCIÓ NECESSÀRIA**: significa que els infants o adolescents que relatin una situació de violència no han de ser entrevistats per més d'una persona de l'entitat esportiva.

Els indicadors de la violència sexual infantil són molt diversos i no permeten parlar d'una síndrome o conjunt de símptomes definidors, ja que no hi ha símptomes exclusius i unívocs que permetin detectar un cas de violència sexual infantil amb total certesa i fiabilitat.

No obstant això, ens trobem en una posició privilegiada per **observar-los sistemàticament** en diferents moments i contextos: en les activitats dirigides, en les sortides, en les seves relacions amb les persones adultes, entre iguals, avaluant la seva presència (roba, cops i ferides, estat físic general, estat emocional), controlant la seva assistència i les absències justificades o no, per tal de conèixer i detectar aquelles situacions de risc o desemparament quan no tenen les seves necessitats més bàsiques cobertes.

Institut Barcelona
Esports

Accions de les entitats

A continuació es detallen les accions que han d'executar les entitats en relació amb aquest protocol:

Nomenar una persona com a persona Delegada de Protecció en temes de violències, presentar-la a tot el personal de l'entitat i incorporar el seu contacte en el protocol i documents que se'n deriven. Garantir la seva assistència a la formació específica.

Fer arribar el protocol a tot el personal, també a qui s'incorpori de nou a l'entitat.

Informar tot l'equip (persones contractades, voluntàries i en pràctiques) de les mesures preventives i el circuit de notificació.

Informar les famílies de l'existència dels protocols i de com comunicar qualsevol incidència de qualsevol forma de violència cap a la infància o adolescència.

Recollir els documents d'acceptació (annex A) signats per tot el personal.

Assegurar-se que el personal disposa del circuit de notificació i dels contactes corresponents. Si és possible, col·locar-lo en un lloc visible.

En el cas de les entitats homologades, annexar anualment el document d'acceptació del protocol per part de l'entitat (annex B) a www.plaesportescolarbcn.cat, fins el 31 de març.

Reclamar anualment el certificat negatiu d'antecedents per delictes de naturalesa sexual (també en els casos de monitors i monitores menors d'edat)⁶.

Es recomana demanar referències de les persones voluntàries a les entitats on hagin desenvolupat altres tasques prèviament.

En cas d'implicació d'una persona contractada, aplicar la normativa de responsabilitat disciplinària corresponent.

ona

6 Amb l'entrada en vigor del Reial Decret 407/2024, de 23 d'abril, pel qual es modifica el Reial Decret 110/2015, d'11 de desembre, pel qual es regula el Registre Central de Delinqüents Sexuals, les organitzacions que tractin habitualment amb infants podran verificar els antecedents sexuals i de tràfic d'éssers humans de la seva plantilla.

Principals modificacions

La normativa estableix les següents modificacions: L'article 9 estableix que les entitats, empreses i institucions que treballin habitualment amb menors podran accedir al Registre Central de Delinqüents Sexuals i de Tràfic d'Éssers Humans per comprovar que no hi ha antecedents sexuals, mitjançant la sol·licitud de certificació negativa. Igualment, serà necessari que la persona afectada faciliti el seu consentiment explícit. La normativa especifica a l'article únic que el registre inclourà la informació de delictes per tràfic d'éssers humans independentment, de l'edat de les víctimes.

Es modifica l'article 9 perquè les persones de la Unió Europea ja no hagin de presentar un certificat negatiu de condemnes per delictes sexuals o tràfic d'éssers humans del seu país, ja que serà el registre el qual recaptarà la informació pertinent.

Segons l'article 8.3, els i les joves d'entre setze i divuit anys podran certificar-se davant del registre quan no tinguin els antecedents especificats. En cas que siguin menors de setze anys o necessitin suport en les seves capacitats jurídiques, la sol·licitud s'haurà de fer mitjançant una representant legal o defensora jurídica.

Figures referents en la protecció de la infància i l'adolescència

Delegat/da de protecció de menors en situacions de violència a les entitats organitzadores d'activitats esportives fora de l'horari lectiu.

La persona que desenvolupa aquesta funció dedica part del seu temps a aquesta tasca, té la formació requerida i vetlla per l'aplicació del Protocol en què es detallen les seves funcions i les accions que ha d'executar l'entitat organitzadora d'activitats esportives.

El perfil d'aquesta persona **delegada de protecció** ha de ser una persona amb capacitat d'escolta i, a la vegada, ha de ser una persona capaç de prendre decisions. Serà escollida per l'organització, segons les seves capacitats i formació.

Segons la LOPIVI, les funcions de la persona delegada de protecció de menors en situacions de violència són:

ona

1. Ser la persona referent per a que els infants i adolescents puguin acudir per a expressar les seves inquietuds.
2. Encarregar-se de la difusió i el compliment dels protocols existents.
3. Rebre les comunicacions del personal sobre casos de violència o maltractament.
4. Comunicar-se amb la persona responsable de l'Institut Barcelona Esports per l'abordatge de temes de violència a infants i adolescents.
5. Assegurar-se que s'informa a les famílies de la incorporació d'aquest protocol a l'entitat.
6. Vetllar perquè el seu contacte, estiguin actualitzats i en un lloc visible de l'entitat.
7. Assessorar l'entitat en temes de circuits, àmbit judicial, coordinacions amb serveis externs, etc., i donar-li suport.
8. Ajudar en la presa de decisions en casos d'indícis de violència que puguin patir els infants i adolescents que participen en les activitats esportives.
9. Acompanyar en el procés d'informació i de notificació que haurà de fer la direcció o presidència de l'entitat de les situacions de violència.
10. Consensuar i proposar la informació que es trasllada a les famílies en les situacions de crisi.

11. Gestionar el flux d'informació amb l'exterior (mitjans de comunicació, etc.)
12. Fer un seguiment dels casos notificats.
13. Fer un informe anual de les intervencions realitzades.
14. Assegurar-se que les noves incorporacions laborals, reben el protocol i en signen l'acceptació.
15. Assegurar-se que les noves famílies incorporades tenen la informació sobre els protocols.
16. Assegurar-se que cada grup practicant té la informació sobre el protocol i sobre la figura de la persona delegada de protecció.

En les entitats que no disposin d'estructura suficient que permeti aquesta figura, totes aquestes funcions passaran a formar part de la responsabilitat de la presidència, la direcció o la coordinació de l'entitat.

ona

La persona responsable de l'entitat i la persona delegada de protecció seran les que lideraran i supervisaran les accions a realitzar.

Abordatge de temes de violència a infants i adolescents des de l'Institut Barcelona Esports

Les funcions per part de la direcció de promoció i esdeveniments esportius de l'Institut Barcelona Esports seran:

1. Acompanyar a la persona delegada de les entitats en la presa de decisions.
2. Informar les persones Delegades de Protecció de novetats legislatives, normatives i formacions.
3. Fer un informe anual de les intervencions realitzades.

L'adreça electrònica per contactar-hi és: **promocioesportiva@bcn.cat**

A continuació, es presenta el circuit de notificació:

1. La persona de l'entitat que sigui coneixedora d'una situació de violència **ha d'informar per escrit** la persona Delegada de Protecció.
2. La persona Delegada de Protecció en temes de violència **ha d'informar la direcció** de l'entitat i l'ha d'acompanyar en tot el procés.
3. La direcció, davant d'un indicatiu o sospita, ha de trucar al telèfon **d'INFÀNCIA RESPON (116 111)**, on la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) l'assessorarà respecte al procediment que cal seguir i les autoritats o serveis amb qui s'ha de comunicar (com Mossos o Barnahus, per exemple).
4. La direcció enviarà la informació de la que disposa, és a dir, notificarà el fet a la Barnahus en casos d'abús sexual o d'agressió sexual i a Mossos d'Esquadra o a Fiscalia, si escau.
5. Paral·lelament ho ha de **comunicar a les persones responsables en l'abordatge de temes de violència de l'IBE** per tal de poder comptar amb el seu assessorament o d'altres departaments de l'IBE si fos necessari.
6. També **ha d'informar la família** de l'infant o adolescent de les actuacions que s'estiguin executant, com la família de l'infant o adolescent presumpte autor (si escau) o la persona presumpte autora, si és de l'entitat, per prendre mesures cautelars.

Institut Barcelona
Esports

Infància Respon (116 111)

Atenció telefònica gratuïta i permanent per a la prevenció i la detecció dels maltractaments d'infants i adolescents. Funciona 24 hores al dia els 365 dies de l'any. infanciarespon.bsf@gencat.cat

Aquest servei assessorarà telefònicament dels passos que s'han de realitzar.

La informació que s'ha de donar a aquest servei és la del menor qui ha patit la violència i no de la possible persona que exerceix la violència. Posteriorment és possible que Mossos demani la informació del cas al centre, entitat o servei, el qual l'haurà de tenir recollit per escrit.

Hospital on ens hem d'adreçar:

Quan ens hem d'adreçar a l'hospital? Quan hi ha una evidència física de que s'ha produït un maltractament físic o una violència sexual, comunicar-se amb l'hospital si és abans de 72h dels fets (En casos que hagin passat més de 72h del fet, comunicar a Barnahus si es tracta de violència sexual).

Per menors de 16 anys, l'hospital de referència és l'Hospital de la Vall d'Hebron. Contacte: 667 300 655, equipemma@vhebron.net.

Amb 16 anys o més, l'hospital de referència és l'Hospital Clínic. Servei d'Urgències. Villarroel, 170. 08036 Barcelona. Telèfon: 932 275 400 Extensió: 2137

Cal que les comunicacions es presentin per escrit a la persona Delegada de protecció

Institut Barcelona
Esports

Denúncia a Mossos d'Esquadra

La denúncia a Mossos d'Esquadra l'hauria de fer la persona que ha presenciada la situació, si n'hi ha i en cas que ningú ho hagi presenciada, la denúncia l'ha de fer la família. És obligatori notificar per part de l'entitat quan hi ha coneixement d'una incidència.

Telèfon de contacte en casos urgents: 112

Per contactar directament amb Mossos de proximitat i atenció a les víctimes:

Ciutat Vella	933062300	Ext.48092 i Ext.48021	itpg31280@mossos.cat
Eixample	935542700	Ext.49037 i Ext.49036	itpg31298@mossos.cat
Gràcia	933062320	Ext.48453	itpg31370@mossos.cat
Horta-Guinardó	933268200	Ext.48657 i Ext.48914	itpg31388@mossos.cat
Les Corts	934959700	Ext.47150 i Ext.41460	itpg31334@mossos.cat
Nou Barris	932437400	Ext.48246 i Ext.48218	itpg31406@mossos.cat
Sant Andreu	933618800	Ext.48753 i Ext.48749	itpg31422@mossos.cat
Sant Martí	934868436	Ext.24977 i Ext.24486	itpg31262@mossos.cat
Sants-Montjuïc	932675600	Ext.48365, 48335 i 48310	itpg31316@mossos.cat
Sarrià-Sant Gervasi	933062310	Ext.48543 i Ext.48511	itpg31497@mossos.cat

Barnahus

Centre amb aspecte d'una llar, perquè els infants i les seves famílies el reconeguin com un espai amigable que proporciona seguretat i confiança. Hi treballa a temps complet un equip psicosocial i, a més, hi ha altres professionals que s'hi desplacen quan cal o que s'hi connecten per videoconferència per evitar que la víctima i la seva família siguin els que hagin de recórrer a les distintes instàncies que intervenen en aquests processos: comissaria, jutjat, servei d'infància, centre mèdic, etc.

D'una banda, es vol procurar que els nois, les noies i adolescents es vinculin a un binomi professional -que habitualment està format per un psicòleg o psicòloga i un treballador o treballadora social-, que s'encarreguen del desenvolupament i la recuperació de les víctimes. De l'altra, l'objectiu és minimitzar la contaminació del testimoni i garantir-hi les millors condicions per si l'equip d'assessorament tècnic penal rep l'encàrrec de portar a terme una entrevista forense per a la prova preconstituïda o declaració judicial.

Institut Barcelona
Esports

La persona responsable de l'entitat pot accedir a través del correu electrònic (barcelona.barnahus@gencat.cat) o del telèfon (677.711.049).

Altres recursos disponibles per l'acompanyament a famílies

Servei d'Atenció, Recuperació i Acol·lida (SARA – JOVE)

L'Ajuntament de Barcelona posa a disposició de totes les noies i els nois víctimes de situacions de violència masclista el Servei d'Atenció, Recuperació i Acol·lida Jove (SARA Jove), on trobaràs suport, assessorament i alternatives sobre com actuar i com enfrontar-t'hi.

- Web: <https://ajuntament.barcelona.cat/dones/ca/bcn-antimasclista/serveis-datencio-la-violencia-masclista/sara-jove>
- Telèfon: 93 291 59 59

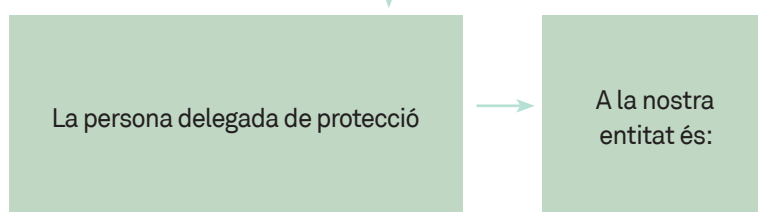
Fundació Vicki Bernadet

La Fundació Vicki Bernadet treballa l'atenció integral de l'abús sexual infantil des de quatre àmbits: el Servei d'Atenció Terapèutica, Jurídica i Psicosocial, el Servei de Formació i Prevenció, Servei de Consultoria i el Servei de Comunicació i Promoció.

- Web: <https://fbernadet.org/>
- Telèfon: 93.318.97.69

Quin és el circuit de notificació?

En una situació de violència,
ja sigui revelació o sospita,
cal notificar-ho a:

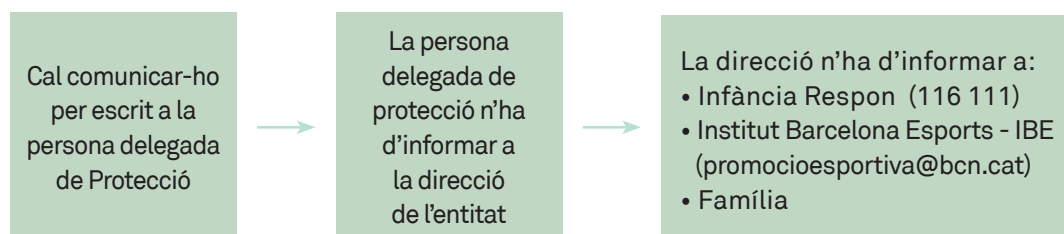

Nom i cognoms: _____

Telèfon: _____

Adreça electrònica: _____

Institut Barcelona
Esports

El telèfon d'**Infància Respon** és el **116 111**. Atenció telefònica gratuïta i permanent per a la prevenció i la detecció de violències cap a infants i adolescents.

En casos de violència sexual, la direcció ho ha de comunicar a la Barnahus de Barcelona (tel. 677.711.049; barcelona.barnahus@gencat.cat). Si el fet ha ocorregut fa menys de 72 hores s'ha d'anar a urgències de l'hospital de referència.

Menors de 16 anys, Vall d'Hebron. Majors de 16 anys, Hospital Clínic.

Comunicació de situació de crisi

Davant d'una situació de crisi, derivada d'un possible maltractament o situació de violència, s'ha de seguir un protocol de comunicació en els casos que aquesta situació generi ALARMA SOCIAL. Entenem per alarma social que la situació causi intranquil·litat en els nois i noies, adolescents, famílies o en l'opinió pública.

1. L'equip directiu de l'entitat que realitza activitats esportives fora de l'horari lectiu, juntament amb la persona delegada de protecció i el responsable per a l'abordatge de maltractaments, convocaran una reunió amb tot el personal, on s'informarà de la situació en la qual es troba l'entitat i que s'iniciïn les accions pertinents. Es demanarà que no busquin més informació i que no facin comentaris sobre el tema.
2. La direcció de l'entitat, el delegat i el responsable per a l'abordatge de maltractaments decideixen com informar a les famílies.
3. Reunió informativa amb les famílies. S'hi expliquen les accions realitzades i s'escolten les demandes de les famílies. Es proposa una segona reunió de contenció i informació sobre el tema. A aquesta reunió hi assistirà l'equip directiu o junta directiva.
4. De manera opcional es podrà oferir una reunió de contenció amb les famílies realitzada per una persona externa a l'entitat.
5. Es valorarà informar als infants o adolescents de la situació que s'està vivint, sobretot en els casos que s'han pres mesures cautelars i la persona que guiava l'activitat ha deixat de realitzar-la i existeixen rumors que generen malestar.
6. La direcció de l'entitat, davant d'un cas que pugui generar alarma social, n'informarà el Departament de Comunicació de l'IBE, que decidirà quina és la millor manera d'informar de la situació: comunicat, intervenció, etc.
7. Les peticions de mitjans de comunicació es derivaran al Departament de Comunicació de l'IBE.

Institut Barcelona
Esports

A. DOCUMENT INDIVIDUAL D'ACCEPTACIÓ DEL PROTOCOL

En/Na, _____
amb DNI/NIE _____ i en funció de les
meves responsabilitats com a (director/a, entrenador/a, monitor/a, con-
serge, president/a, personal de manteniment, de neteja, d'administració,
en pràctiques...) _____

Signo aquest document confirmant que:

Conec el Protocol per a la prevenció, detecció i acció de les violències
cap a la infància i l'adolescència a les activitats esportives de la ciutat
de Barcelona

Conec la persona delegada de Protecció en temes de maltractament
o violències a infants i adolescents de l'entitat i com contactar-hi.

Disposo del circuit de notificació i els contactes corresponents.

_____, _____ de _____

Signatura,

Institut Barcelona
Esports

* Cada entitat hi ha d'afegir el text legal de protecció de dades.

B. DOCUMENT D'ACCEPTACIÓ DEL PROTOCOL PER PART DEL CENTRE

En el cas de les entitats homologades caldrà annexar aquest document a www.plaesportescolarbcn.cat fins al 31 de març.

Jo, _____
amb DNI/NIE _____ com a representant legal
de l'entitat _____

Signo aquest document confirmant i comunicant:

L'acceptació del Protocol per a la prevenció, detecció i acció de les violències cap a la infància i l'adolescència a les activitats esportives de la ciutat de Barcelona, i que em comprometo a respectar-lo i aplicar-lo.

Que el personal disposa del circuit de notificació i els contactes corresponents. Que hem recollit els documents d'acceptació individual de tot el personal. Que hem informat les famílies de la disposició d'aquest protocol.

Que hem rebut la formació presencial o n'hem visualitzat la càpsula audiovisual.

Que actualitzarem les dades de contacte de la persona delegada de Protecció en temes de violències a infants i adolescents de l'entitat a www.plaesportescolarbcn.cat:

Institut Barcelona
Esports

_____, _____ de _____

Signatura,

D'acord amb la normativa de protecció de dades, us informem que les vostres dades personals seran tractades per l'Ajuntament de Barcelona amb la finalitat de gestió de les dades de contacte de les persones referents d'equipaments, entitats i actes d'interès ciutadà (tractament 0011- Responsables i referents en equipaments, entitats i actes d'interès ciutadà [ASIA]). Tret d'obligació legal, les vostres dades no se cediran a tercers. Teniu dret a accedir a les vostres dades, rectificar-les i suprimir-les, així com altres drets. Podeu consultar informació addicional sobre aquest tractament i protecció de dades a ajuntament.barcelona.cat/proteccio-de-dades.

Les vostres dades s'eliminaran un cop hagin acabat les obligacions legals derivades de la gestió de l'activitat.

Així mateix, en compliment de la Llei de serveis de la societat de la informació 34/2002, d'11 de juliol, us indiquem que en emplenar el camp "adreça electrònica" o "telèfon mòbil" ens autoritzeu a emprar aquests mitjans per emetre comunicacions directament relacionades amb la finalitat indicada.

C. MODEL DE DOCUMENT D'INDICI O SOSPITA

La persona de l'entitat que sigui coneixedora d'una situació de violència pot utilitzar aquest model per comunicar-ho per escrit a la persona Delegada de Protecció.

Situació detectada:

Descripció o relat literal dels fets que han motivat la comunicació. Incloeu-hi la temporalitat i la data de la detecció:

Institut Barcelona
Esports

_____, _____ de _____

Signatura,

D. FITXA DE TASQUES I MESURES RELITZADES

TASCA /ETAPA	REALITZAT	DATA
1. Aprovar i signar protocol		
2. Assignar delegat/da de protecció		
3. Comunicar a l'IBE el delegat/da de protecció		
4. Formar al delegat/da de protecció		
5. Recollir document d'acceptació del protocol personal		
6. Difondre compromís de l'entitat (cartell, comunicació, etcètera.)		
7. Adoptar mesures preventives i incloure-les a la normativa de l'entitat	Espais i instal·lacions Xarxes socials i altres mitjans de comunicació	
8. Fer formació al personal i fer sensibilització	Desplegament en pàg. Web, xarxes, ... Formació personal esportiu i no esportiu Sensibilització i formació a esportistes i famílies.	
9. Crear i actualitzar registre d'incidències i casos		
10. Elaborar informe anual		
11. Avaluar protocol i mesures		

E. GLOSSARI

Abús Sexual

L'ús de la terminologia “abús” és especialment rellevant per facilitar que algunes víctimes se sentin més identificades amb aquest concepte. Si bé aquest terme ja no consta al Codi Penal (CP) com a tipus específic i ara les conductes s'inclouen dins del terme agressions sexuals, s'ha considerat important que consti aquesta definició, ja que sovint és un terme empleat per la ciutadania, molts articles científics i mitjans de comunicació.

L'Organització Mundial de la Salut (OMS) (2000), defineix l'abús sexual infantil “la participació d'un infant en una activitat sexual que no pot comprendre totalment, per a la qual és incapaç de donar consentiment, per a la qual no està preparat des d'un punt de vista evolutiu o que vulnera les lleis o els tabús socials. (...) i es concreta en activitats que tenen com a objectiu gratificar o satisfer les necessitats de l'altra persona”. L'OMS també inclou la possibilitat que es doni entre infants quan la figura abusadora “per edat o desenvolupament estigui en una relació de responsabilitat, confiança o poder”.

Agressió sexual

Actes de contingut sexual

1. que atempti contra la llibertat sexual d'una altra persona sense el seu consentiment (art. 178.1 CP) o bé,
2. amb violència o intimidació o abús de superioritat o aprofitant-se de la vulnerabilitat de la víctima, així com les que es diguin a terme sobre persones que es troben privades de sentit o amb una situació mental que propici l'acte sexual i que es realitzin quan la víctima tingui anul·lada per qualsevol causa la seva voluntat (per ex, aprofitar-se que la víctima hagi begut alcohol o drogues i es trobi privada de sentit per aquest motiu i l'autor s'aprofita d'això per realitzar l'acte sexual) (art. 178.2 CP).

És també agressió sexual el perpetrat a menor de 16 anys en els casos anteriors, donat que fins als 16 anys el menor no pot consentir les relacions sexuals (art.181.1 CP), excepte que l'autor sigui una persona pròxima al menor per edat i grau de desenvolupament o maduresa física i psicològica d'acord amb l'establert a l'art. 183 bis del CP.

Amenaces

Anunciar el patiment d'un mal. Afecten la llibertat de la víctima. Es poden dur a terme verbalment, per escrit, per telèfon, qualsevol mitjà de comunicació o reproducció (art. 169-171 CP).

Assetjament

Conjunt de comportaments que du a terme una persona de manera insistent i reiterada, i sense estar legitimant autoritzada, i que alterin el normal desenvolupament de la vida quotidiana de la víctima.(art.172 CP)

Assetjament entre menors d'edat o *bullying*

Qualsevol forma de violència o maltractament intencionat, repetit i sostingut en el temps, físic, verbal, psicològic o social, exercit entre menors d'edat, generalment en l'entorn escolar. Té com a objectiu intimidar, humiliar, aïllar o fer mal a la víctima, afectant greument

el seu benestar emocional i desenvolupament personal. També inclou el ciberassetjament (cyberbullying), quan es produeix a través d'internet o xarxes socials.

Assetjament per raó d'orientació sexual, d'identitat de gènere o d'expressió de gènere

Qualsevol comportament basat en l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere d'una persona que tingui la finalitat o provoqui l'efecte d'atemptar contra la seva dignitat o la seva integritat física o psíquica o de crear-li un entorn intimidador, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest.

Assetjament per raó de sexe

Segons la Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes, l'assetjament per raó de sexe és qualsevol comportament dut a terme en funció del sexe d'una persona, amb el propòsit o l'efecte d'atemptar contra la seva dignitat i de crear un entorn intimidador, degradant o ofensiu.

Assetjament sexual

El fet de sol·licitar favors de naturalesa sexual, per si mateix o per a un tercer, dins d'una relació laboral, docent, de prestació de serveis o anàloga, i que provoqui en la víctima una situació objectivament intimidatòria, hostil o humiliant (art. 184.1 CP). Quan la víctima és menor d'edat la pena és més greu (art. 184.4 CP).

Institut Barcelona
Esports

Calúmnies

Consisteix a atribuir a una persona un altre delicte amb el coneixement que és falsa l'atribució o amb menyspreu temerari envers la veritat (art. 205 CP).

Ciberassetjament

Assetjament que s'exerceix a través de plataformes virtuals en l'entorn del ciberespai. Consisteix a establir o intenti establir contacte amb la víctima a través de qualsevol mitjà de comunicació, o per mitjà de terceres persones; mitjançant l'ús indegut de les seves dades personals adquireixi productes mercaderies o contracti serveis, o faci que terceres persones contactin es posin en contacte amb ella; intenti utilitzar la imatge d'una persona sense el seu consentiment, per realitzar anuncis o obrir perfils falsos en xarxes socials, pàgines de contacte o qualsevol mitjà de difusió pública ocasionant una situació d'assetjament i humiliació (art.172 CP).

Ciberassetjament sexual - Child Grooming - Online Grooming

És una forma d'agressió sexual que es pot cometre a menors de 16 anys. Es defineix com al que a través d'internet, del telèfon o de qualsevol altra tecnologia de la informació i la comunicació contacti amb un menor de setze anys i proposi concertar una trobada amb el mateix a fi d'agredir-lo sexualment o corrupció de menors, sempre que tal proposta s'acompanyi d'actes materials encaminats a l'acostament (art.183.1 CP) o que realitzi actes dirigits a enganyar-lo perquè li faciliti material pornogràfic o li mostri imatges pornogràfiques en les quals es representi o aparegui un menor (art. 183.2. CP).

Extorsió sexual o sextorsió

Una forma de xantatge en què una persona amenaça la víctima perquè faci algun tipus d'acció específica per tal de no fer públiques imatges o vídeos amb connotació sexual.

Injúries

Es defineix com l'acció o expressió que lesiona la dignitat d'una altra persona, que en perjudica l'honor o atempta contra la seva pròpia estimació (art. 208 CP).

Porn Revenge o Porno Venjança

Difusió no consentida d'imatges íntimes, sovint amb voluntat de xantatge o humiliació, en què el material divulgat havia estat enregistrat prèviament amb el consentiment de la víctima per la mateixa persona que en fa difusió, generalment en el marc d'una relació sentimental o sexual (art. 197.7 CP)

Maltractament físic

Qualsevol acció no accidental que provoqui o pugui provocar als infants i adolescents danys físics o malalties (Generalitat, 2022) .

Maltractament institucional

Maltractament provocat per qualsevol legislació, programa, servei, actuació o procediment que provingui de poders públics o privats i de les seves actuacions, quan vulneren els drets bàsics dels infants o adolescents (Generalitat, 2022).

Institut Barcelona
Esports

Maltractament per negligència i abandonament

Es produeix quan les necessitats bàsiques de l'infant o l'adolescent (físiques, socials o psicològiques) no són ateses, com l'alimentació, la higiene, l'atenció mèdica, l'educació, la roba, la vigilància, la seguretat, etc (art. 226 CP i Generalitat, 2022).

Maltractament psicològic o emocional

Situació crònica amb actuacions o privacions que provoquen a l'infant o l'adolescent, sentiments negatius cap a la mateixa autoestima i li limiten les iniciatives que té (menyspreu continuat, rebuig verbal, insult, intimidació, discriminació...). Es distingeix el que es pot produir per conductes actives de l'adult (rebutjar, aïllar, aterrar, corrompre...) i llavors es parla de maltractament emocional, del que es produeix per omissió de conductes (ignorar) i en aquest cas és abandonament emocional (Generalitat, 2022) .

Matrimoni Infantil

Per matrimoni infantil s'entén qualsevol matrimoni formal o unió informal entre un nen menor de 18 anys i un adult o un altre nen (UNICEF, 2023) . L'edat mínima per poder contraure matrimoni és de 16 anys. A més a més, es requereix que el menor estigui emancipat.

Mutilació genital

Extirpació total o parcial dels genitals externs femenins o altres lesions als genitals femenins amb finalitat no terapèutica (Generalitat, 2023).

Submissió químicofarmacèutica o vulnerabilitat química

Situació en què, sense necessitat mèdica, se sotmet a la persona menor d'edat a qualsevol mena de substància, la qual cosa li incapacita perquè pugui desenvolupar la seva autonomia, la resistència o el control (art. 181.3 CP). La vulnerabilitat química fa referència al fet d'aprofitar-se que la persona ha ingerit alguna substància de manera voluntària per perpetrar el delicte sexual o d'altres.

Sexting

El delict de sexting consisteix a difondre, revelar o cedir imatges o vídeos de contingut sexual que s'hagueren obtingut prèviament amb el consentiment de la persona afectada (art. 197.7 CP).

Síndrome de Münchhausen per poders

Es produeix quan els progenitors, tutors o les persones cuidadores simulen malalties de l'infant, provoquen contínues exploracions mèdiques o ingressos hospitalaris i al·leguen símptomes ficticis de manera activa (Generalitat, 2022).

Tràfic d'éssers humans

Captar, transportar, traslladar, acollir o rebre persones, incloent-hi l'intercanvi o transferència de control d'aquestes, amb algun dels fins següents: imposar-li feina o serveis forçats, l'esclavatge o pràctiques similars a aquesta, la servitud o la mendicitat; explotar-la sexualment, fins i tot amb fins pornogràfics; explotar-la per fer activitats delictives; extreure'n els òrgans corporals o celebrar matrimonis forçats (art.177 bis CP).

Violència de gènere

És la violència que, com a manifestació de la discriminació, la situació de desigualtat i les relacions de poder dels homes sobre les dones, exerceix sobre aquestes qui és o ha estat cònjuge o qui està o ha estat lligat a elles per relacions similars d'afectivitat, encara que no hi hagi convivència.

Violència Sexual

Qualsevol acte de naturalesa sexual no consentit o que condicioni el lliure desenvolupament de la vida sexual en qualsevol àmbit públic o privat incloent l'àmbit digital .

Institut Barcelona
Esports

Institut Barcelona
Esports

Institut Barcelona
Esports

BCN
PROTOCOL PER A
LA PREVENCIÓ, DETECCIÓ
I ACCIÓ DE LES VIOLÈNCIES
CAP A LA INFÀNCIA
I L'ADOLESCÈNCIA
A LES ACTIVITATS
ESPORTIVES DE LA CIUTAT
DE BARCELONA

Adreçat a les persones delegades
de protecció